

İSKANDİNAVLARIN DEĞİŞİMLERİ Post-1984 Üto/Distopya

Deniz Mutlu Erdoğan

DUNYA UZERINDE GERÇEKLEŞEN ÜTOPYA

- İskandinavya, Kuzey Avrupa’ daki ülkelerin oluşturduğu bir coğrafyadır. Filolojik açıdan İsveç, Norveç, Danimarka İskandinav ülkeleridir.İskandinavya kültürü esas alındığında İzlanda ve Finlandiya söz konusu tanımın dışında kalır. Finlandiya,İzlanda,Faroe, Aland Adaları ve Grönland ;Nordik ülkeleri oluştururlar.
- 14.yy da Danimarka, İsveç ve Norveç Kalmar Birliği adı altında birleşti. 19.yy a kadar bu üç ülke bir küs bir barışık birlikteliklerini sürdürdüler.
- Nordik Ülkeler, savaş sonrası dönemde, özellikle sosyal alanda ortak politikalar ürettiler.’ İskandinav Sosyalizmi’. Yüksek vergiler ile oluşturulan ;kamu sektörü ve geniş sosyal güvenlik sistemine sahip refah devletleri..
- İsveç,Norveç ,Danimarka , Finlandiya(Sanna Marin),İzlanda (Katrín Jakobsdóttir),Aland Adaları(Veronica Thörnroos) başbakanlık görevlerini kadınlar sürdürmektedir.
- İskandinav ülkelerinde günlük hayat düzenli ve sakin. Kaotik şehir hayatı yoktur. Minimal yaşam tarzı tercih edilir. Bunu ev içi düzenlemelerinde veya araba yerine ulaşım aracı olarak bisiklet kullanmalarında görebiliriz. Ortak değerler ve kültür her zaman korunmaktadır.. Yüksek bilinçle yaşamak ve bilgiye verilen değeri her alanda görmekteyiz.
- İskandinav Kurulu ya da Nordic Council 2.Dünya Savaşı sonrasında üye ülkeler içinde serbest market ve dolaşımı sağlamak için 1952 yılında kurulmuştur. Bu kurula bağlı NOMUS her iki yılda bir müzik ödülleri verir. NORDBOK komitesi ise İskandinav dillerinde yazılmış olan ,değerli görülen ve seçilen kısa hikaye,roman,tiyatro oyunu,makalelere ödül verir.

İSVEÇ

- İsveç Avrupa'nın en büyük teknoloji şirketlerine ev sahipliği yapmaktadır. Ülkenin başkenti olan Stockholm, kişi başına üretilen milyar dolarlık teknoloji şirketlerinin sayısı söz konusu olduğunda, Silikon Vadisi'nin ardından 2.sırada yer alır.
- Kullandığımız bazı günlük eşyaların patenti İsveç'e aittir. Mouse, diyaliz cihazları, GPS, Bluetooth, fermuar, Minecraft, Candy Crush oyunları, Skype, Spotify soundcloud gibi....
- İsveç bir tasarım ülkesidir. Volvo, Ericsson, IKEA, H&M, Electrolux gibi çok uluslu şirketleri ile bilinir.
- Amerika ve İngiltere den sonra 3.büyük müzik ihracatçısıdır. 1974 Eurovision Şarkı Yarışmasını kazanan ABBA, Roxette, Ace of Base, Cardigans, Avicii gibi ..
- .Dünyanın en fazla Metal müzik yapan grupları bu coğrafyada yer almaktadır. Night Wish grubunun parçasını sunumun sonuna ekledim. Arzu edenler dinleyebilir.*****
- Film endüstrisi.....İsveç sinemasının dönemsel ilerleyişinde, İsveç yaşantısının yansımasını bulmak mümkündür. 2.Dünya savaşı öncesi huzur ve neşe, 2.Dünya Savaşı döneminde özgürlük ve sorumluluk bilinci, 2.Dünya Savaşı sonrası gerilim ve kuşku gibi duyguların hakim olduğu İsveç filmleri,İ sveç insanının zihniyetini yıllarca betimlemiştir.İ sveç sineması denince akla gelen ilk isim Ingmar Bergman dır. 3 Oscar ödülü sahibidir. Filmlerinde her zaman kadınların yanında bir duruş sergilemiştir.Bazı film leri sunumumun sonuna ekledim.
- Roy Andersson ABBA nın piyanisti Benny Anderson 'nun kardeşidir. Berlin film festivalinde 4 ödül kazanmıştır.

Lebensborn Programı

- ABBA tarihin en popüler müzik gruplarından biridir. Waterloo, Mamma
- Mia (Meryl Streep' in başrolü üstlendiği müzikal), Money Money Money gibi
- hit parçalarını mutlaka duymuşsunuzdur. ABBA neredeyse, otomobil şirketi
- Volvo dan daha fazla para kazanmıştır.
- Lebensborn (Yaşam Baharı) programının amacı , aryan nüfus yani mavi gözlü, sarı saçlı
- çocuklar yetiştirmekti. İskandinavlar bu gereksinime mükemmel
- uyuyorlardı. Böylece Nazi askerleri ile Danimarkalı ve Norveçli kadınlar ilişki
- kurdular. 12.000 den fazla çocuk doğdu. 2. Dünya Savaşı sonunda bu çocuklar
- ve kadınlar dışlandı. Kadınlara 'Alman f....' çocuklara da sıçan veya Nazi
- p... gibi aşağılayıcı takma adlar verildi. Tacize uğradılar, akıl hastanelerine
- kapatıldılar. Hatta Norveç bir bölümünü sınır dışı etti. Çocuklar CIA ile ortak yapılan
- bazı deneylerde kullanıldılar. Uyuşturucu denekleri oldular.
- ABBA nın güzel kumral solisti Anni Frid Lyngstad, 1945 senesinde
- Lebensborn programı dahilinde doğdu. Annesi Norveçlilerin
- aşağılamasından korkarak bebeğini alarak Lebensdoğumlu çocukları hoş
- gören İsveç'e göç etti.
- Lebens doğumlu çocukların %85 inden fazlası ebeveynlerinin kim
- olduğunu öğrenemedi.

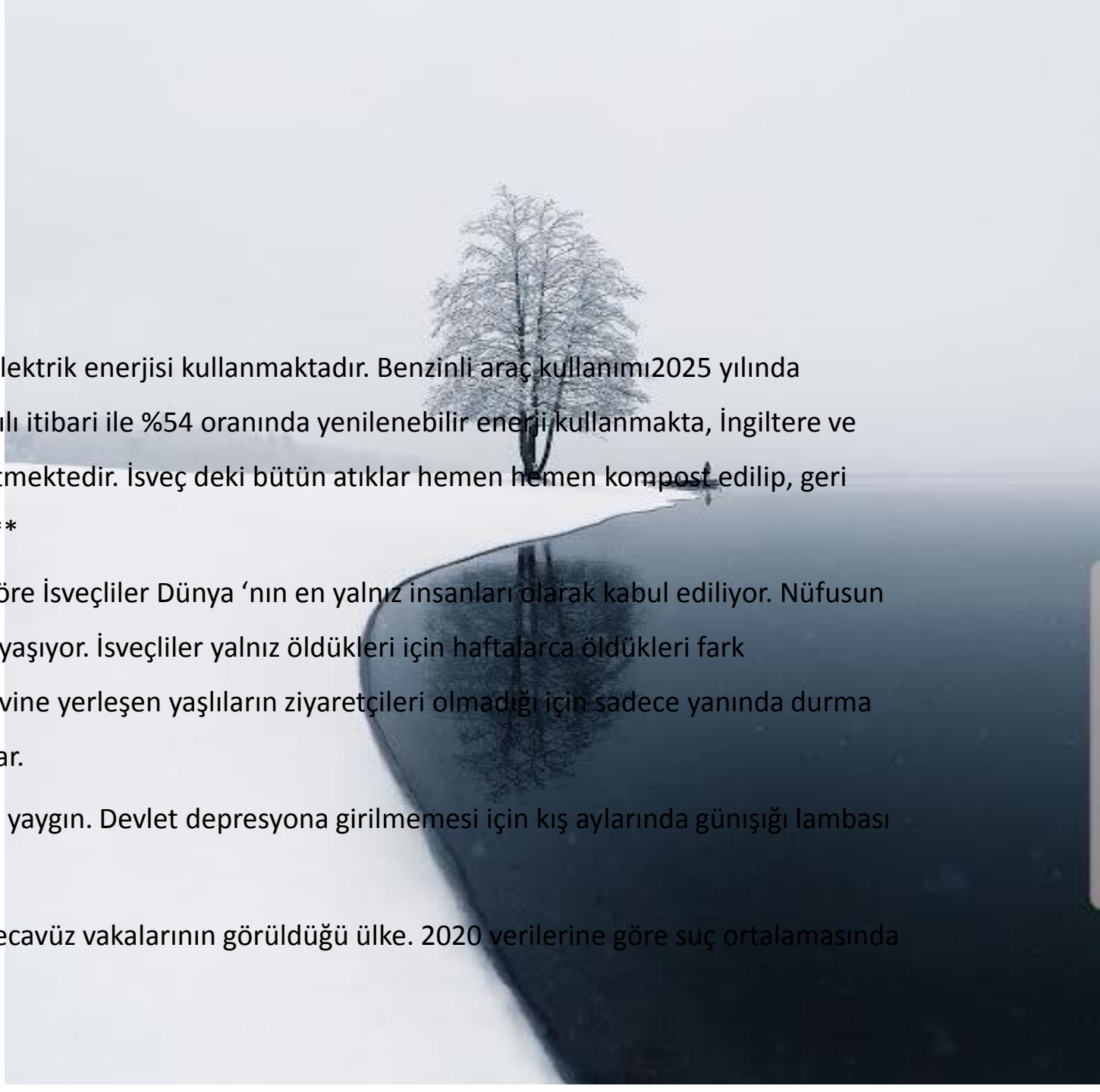

- İsveç 'de 1901 yılında Alfred Nobel tarafından kurulan vakıf Fizik,Kimya,Tıp,Edebiyat,Ekonomi ve Barış ödülü olmak üzere 6 alanda ödül vermektedir.
- İsveç' in dili İsveççe,nüfusu 10.4 milyondur. Yönetim şekli Üniter parlamenter monarşidir. (hükümdarın yetkilerinin anayasa ve halk oyuyla seçilen meclis tarafından kısıtlandığı yönetim biçimi)
- Kral Carl 16.Gustav başbakan Magdalena Andersson dur.(İsveç Sosyal Demokrat Partisi)
- Norveç ile seneler içinde pek çok kez birlik kurmuş, 1814 senesinden sonra yoluna tek başına devam etmiştir. Savaşa dayanmayan dış ilişkiler siyaseti gözetmekte ,çıkan çoğu savaşta tarafsız kalmaktadır. 1.ve 2.Dünya savaşlarında tarafsız olduğunu bildirmiş, buna rağmen savaş sırasında Nazi Almanyaya sına çelik ve makine ihracatı yapmıştır.*****
- Euronews daki bir habere göre; Yahudi bir komedyenin 2.Dünya Savaşı döneminde Stockholm hükümeti ile Nazi Almanyası işbirliğini hicvettiği kitabı mahkeme kararı ile toplatılmıştır.
- Yazar Aron Flam imzalı kitabın kapağında tartışmalara neden olmuş.Kapakta kolunda Nazi amblemi Svastika olan İsveç Kaplanı (En svensk tiger) var. Kaplanın metaforik manası olaylara karşı sesini çıkarmayan,kenara çekilen kişidir.

- Soğuk savaşta gene tarafsız olmasına rağmen Amerika ile gizli bir ittifak kurduğu ve ülkenin batısına Amerikan Nükleer denizaltılarını konuşlandırmayı devlet sırrı olarak 1994 senesine kadar halktan gizlenmiştir.*****
- 19.yy ın başlarında 1 milyondan fazla İsveçli Amerika'nın Chicago, Minnesota, Delaware bölgelerine yerleştiler. Bu büyük göçün İsveç 'de geride kalanları kıtlık ve isyanlardan koruduğu söylenir.*****
- 1973 petrol krizi sonrasında İsveç fosil yakıtlarının kullanım payını azaltmaya karar verdi. Bu dönemde yaşadığı büyük ekonomik kriz faiz oranlarını %500 yükseltti. Gemi yapımı durduruldu, büyük sanayiler özelleştirildi, vergiler arttı. Tarımı 19yy. dan beri halkına en önemli ekonomik faaliyet olarak gösteren İsveç, Avrupa'nın hiçbir tarafında görülmeyen bir şekilde halkını köylüleştirmiştir. Tarım Partisi bu dönemde kurulmuştur.
- Sendikalar, bağımsız dini örgütlerin hareketleri sonucu Sosyal Demokrat Parti kuruldu. Halkın büyük bir bölümü Sosyalist Sendikalara üye oldu.
- Halk güçlü bir politik katılım geleneğine sahiptir. Folkrörelser dedikleri popüler hareketler; i çki karsıtlığı, kadın hareketleri, spor hareketleri gibi...

- İsveç nükleer ve hidroelektrik enerjisi kullanmaktadır. Benzinli araç kullanımı 2025 yılında yasaklanacaktır. 2021 yılı itibari ile %54 oranında yenilenebilir enerji kullanmakta, İngiltere ve Norveç den atık ithal etmektedir. İsveç deki bütün atıklar hemen hemen kompost edilip, geri dönüştürülür.*****
- Yapılan araştırmalara göre İsveçliler Dünya 'nın en yalnız insanları olarak kabul ediliyor. Nüfusun neredeyse yarısı yalnız yaşıyor. İsveçliler yalnız öldükleri için haftalarca öldükleri fark edilmeyebiliyor. Huzurevine yerleşen yaşlıların ziyaretçileri olmadığı için sadece yanında durma görevi olan çalışanlar var.
- Antidepresan kullanımı yaygın. Devlet depresyona girilmemesi için kış aylarında günışığı lambası dağıtıyor.
- Avrupa 'da en yüksek tecavüz vakalarının görüldüğü ülke. 2020 verilerine göre suç ortalamasında 2.sırada yer alıyor.

ARTMAYAN NÜFUS VE DÜNYA ORTALAMALARININ ÜZERİNDEKİ İNTİHARLAR

İsveç in OECD ülkeleri arasında intihar oranları yüksek. 15-24 yaş arası genç kadınlarda Dünya2. erkeklerde 4.

Evlenmenin intiharları engellediği düşünöldüğü için evlilikleri özendirmek ve buna bağı nüfus artışını sağlamak için SAMBO sistemini uygulamaya konmuştur .İsteyen çiftler resmen evli olmadan aynı evde yaşayabilir, çocuk yapıp nüfusa kaydedebilir. Bir de SARBO evlilikler var. Kadın ve erkek aynı evde oturmadan evli sayılıyorlar. Bunca kolaylığa rağmen kadınlar çocuk yapmıyor ,annelik babalık gereksinimlerini Afrika veya Asya dan evlatlık edinerek gideriyorlar.

İntihar oranları bilinmiyor,i statistikler yayınlanmıyor, medya bu haberlere yer vermiyor.İ ntiharları önlemek için köklü bir çözüm bulunmuş değıl.

İsveç ve Danimarka 'da eşcinsel evliliklerin yasallaştırılması, eşcinseller arasında intihar oranlarını önemli ölçüde düşürdü. Danimarka İntihar Önleme Araştırma Enstitüsü ile Stockholm Üniversitesi tarafından yapılan çalışmada 2003-2016 dönemlerinde evlenen heteroseksüellerde intihar oranı %28, eşcinsellerde %46 düşmüştür.

İzlanda eski başbakanı Johanna Sigurdardottir ölkedeki eşcinsel evliliklere resmîyet kazandıran yasanı yürürlüğe girmesinden sonra uzun zamandır birlikte yaşadığı sevgilisi ile evlendi. İlk evliliğinden 2 çocuğı bulunuyor.

EĞİTİM

- İsveç de eğitim ve sağlık hizmetleri ücretsizdir.
- Anaokulu (förskolan)
- Okul öncesi sınıfı(förskoleklassen)
- Zorunlu okul(grundskolan)
- Üst Ortaokul(gymnasieskolan)
- Öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için eğitim(sarskolan)
- Sami Okulları
- Belediye Yetişkin Eğitimi(kommunal vuxenutbildning)
- Yetişkinler için özel eğitim(sarskild utbildning för vuxna)
- Göçmenler için isveççe eğitim(sfi)
- Liberal yetişkin eğitimi(folkbildning)
- İsveç Kamu istihdam servisi (Arbetsförmedlingen)eğitim ve öğretime ihtiyaç duyan işsiz yetişkinlere yönelik işgücü piyasa eğitiminden sorumludur.(arbetsmarknadsutbildning)
- Üniversiteler kendi içlerinde özerk yapılardır. AB üyesi vatandaşlara ücretsiz, uluslararası öğrenciler için ücretler 9000-15000 euro civarındır.

Samiler ve Vikingler

- Sami halkı Norveç , İsveç , Finlandiya ve Rusya tarihinde önemli bir yer tutar. Norveç ve İsveç in kuzey kutup dairesi içinde kalan bölgelerde çok eski tarihlerden beri yaşayan etnik gruptur. Ural dil ailesine bağlı Saame dilini konuşurlar. Temel uğraşları Ren Geyiği yetiştiriciliğidir.
- Vikingler döneminde sürekli savaş halinde olmuşlar, sonrasında Vikinglerin dünyaya keşfe çıkması ile ticaret ortakları olmuşlardır.
- Danimarka, İsveç, Norveç, Faroe Adaları ,İzlanda, Rusya nın bir kesimi hatta Normandiya bölgesi de Viking kökenlidir. Milattan önce 2300-1200 tarihlerinde Cermen göçleri ile bu bölgelere yerleşmişlerdir.
- Viking çağı İskandinav bölgesi için genişleme dönemidir. Hristiyanlığın İskandinavya 'ya gelişini denetlediler. Ticaret, sömürge ve uzak keşif yolu ile tarihde yerlerini aldılar. Ünlü Viking komutanı 'Kızıl Bakire 'olarak bilinen bir kadındı .Kadınlar ve çocuklar sanılanın aksine erkekler ile beraber seyahat ederlerdi.*****
- Öldükten sonra Valhalla ya (Odin 'nin savaşlarda ölenler ile birlikte eğlendiği salon)gideceklerine olan inanç savaşta başarılı olmalarını sağladı. Yaratılış hikayeleri şöyledir. Dünya daha yokken yalnızca buz ve büyük inek Audhumla ve 4 memesi ile emzirdiği dev Ymir vardı.İnek besin ihtiyacını buz yalayarak giderirdi. Buzu yalaması sonucu Borr adında bir oğlu oldu.Borr buz devinin kızı Bestla ile evlendi.Odin dünyaya geldi. Tanrı Odin Ymir 'i öldürüp vücudundan yerküreyi yaratır. Odin tarafından içlerine yaşam üflenene kadar bedenden yoksun şekilde var olan Ask ve Embla insanların atasıdır. Dünyanın sonu geldiğinde tanrı Heimdall borusunu üfleyecek bütün evren alevler içinde derin sulara gömülecek, ancak varoluşun sonu olmayacaktır. Yeni bir dünya buzdan ve sulardan yaratılarak döngü devam edecektir.

NORVEÇ

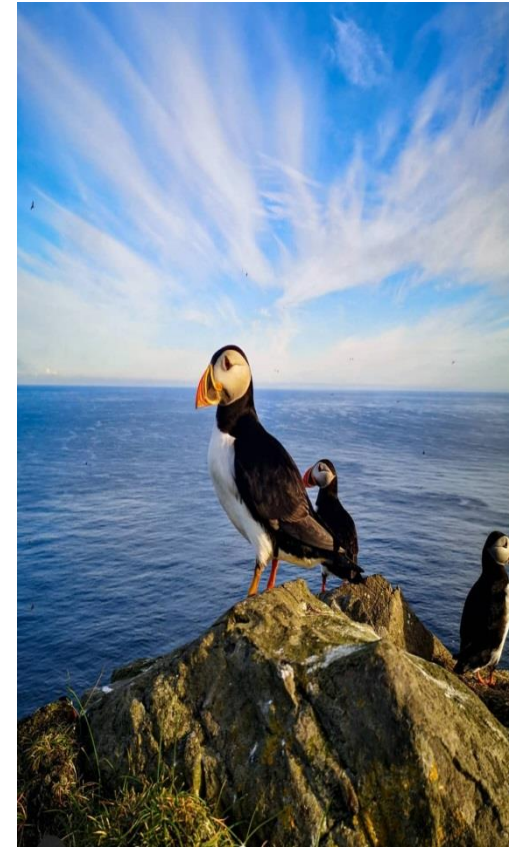
- Nüfus:5.379 milyon
Yönetim :Üniter,parlementer sistem, meşruti monarşi
- Başbakan: Erna Solberg (Muhafazakar Parti)
- Krallıkla yönetilen ülkelerde King of Great Britian şeklinde anılırken, Norveç de bu ünvan kralın ülkeye ait olduğunu belirtmek için Norways King olarak söylenir. (Kongeriket Noreg)
- 1994 referandum da AB üyeliğini reddetti.Ancak Schengen antlaşmasına katıldı
- 1913 te Finlandiya dan sonra liberal politikacı Gina Krog un yıllarca süren kampanyaları sonucu kadınlara oy hakkı veren 2.ülke oldu.!.Dünya savaşında İngiizleri destekleyen Norveç filosu battı. Binlerce asker öldü .Nazi Almanyası 2.Dünya Savaşının başından sonuna kadar Norveç'i işgal etti. Almanyaya 'nın amacı Kuzey Denizi ve Atlantik' e erişimi kontrol etmek, SSCB ye ulaşımı engellemekti.*****
- Kraliyet ailesi Londra' ya kaçtı. Norveç direnişinin üstlendiği en başarılı eylemlerden biri Alman Nükleer enerji projesini felce uğratan Vemork Ağır Su fabrikasına düzenledikleri sabotajdır . Norveçlilerin kurmuş olduğu, ulaşılması çok güç dağların arasında bulunan ve çok özel bir madde olan ağır su maddesinin üretildiği hidroelektrik santrali.
- Ağır su; atom bombası yapımında kullanılan bir maddedir. Naziler Norsk Hidroelektrik Santrali'nde ağır su üretimine geçtiler. Winston Churchill' Özel Operasyonlar' adında bir örgüt kurdu. Bu örgütün tek amacı ağır suyu yok etmek idi.
- 18 Ekim 1942 de özel operasyonlardan 4 kişi gizli bir gece uçuşu ile Hardangervidda ovasına iniş yaptı. Daha sonra kendilerine katılan komandolar ile bodrum katında bulunan ağır su depolarına bombalar yerleştirerek yok ettiler. Ancak üretim tekrar başladı, Amerikalılar 176 uçakla santrali bombaladılar. Ağır su depoları zarar görmedi.
- Naziler daha güvenli gördükleri ülkelere, ağır su depolarını taşımaya karar verdiler. Depolar sivil yurttaşların seyahat ettiği feribota yüklendi .Bunu haber alan Londra hükümeti feribota patlayıcılar yükledi ve feribot açıldıktan sonra patlatıldı. .Ağır su, masum insanlar ile birlikte battı. Feribot halen Tannsjo gölünde batık olarak durmaktadır.

- Savaş sonrasında Norveç ağır sanayi atılımı yaptı. Avrupa nın en büyük alüminyum ihracatçısı oldu. İskandinav Hava Yolları (SAS) kuruldu. Kuzey Atlantik Örgütü kurucu üyesi oldu. İşçi partisi gücü hep elinde tuttu. Tarım ve balıkçılık mekanize hale geldi. Tarımsal destek ödemeleri yükseldi ve 1969 da Norveç de dünyanın en büyük petrol sahalarından biri olan' Ekofisk 'sahasında Petrol ve doğalgaz bulundu.*****

- Yükselen endüstri sadece üretimde istihdam yaratmakla kalmadı, aynı zamanda çok sayıda tedarik ve teknoloji şirketi kuruldu. Devlet tarafından işletilen Statoil 'den gelen yüksek petrol vergileri ve temettüleri hükümete önemli kazanç teşkil etti. Kazalarda olmadı değil. Alexander Kielland yarı dalgıç sondaj kulesi 1980 de alabora olmuş 123 kişi ölmüştür. Dalgalar 12 metre yüksekliğinde olduğu için insanlar denizin güçlü dalgaları ile sürüklenmişlerdir.

Kayak sporunun doğum yeri Norveç'tir. Kayak anlamına gelen 'Ski' 'odun parçası' anlamına gelir .Norveç, Pyeong Chang Kış Olimpiyatları 'nda en fazla madalya kazanan takım olmuştur.

Norveç' de kitap yayınlarsanız ülke genelindeki kütüphanelere göndermek üzere, hükümet 1000 kopya satın alır.*****

Japonlar, Somon balığından suşi yapmayı 80 li senelerde Norveçliler den öğrenmiştir.

Norveç açık havada spor yapmak için eşsiz bir ülkedir. Bu ülkede insanları

dışarı çeken bir tür enerji olduğu söylenir. Kış turizminde liderdir. UNESCO

Dünya Mirası listesinde yer alan eşsiz fiyortları görmek için milyonlarca

turist gelmektedir .Fiyort (Fjord) Norveççe kişinin geçtiği yer anlamına

gelmektedir. Buz devri boyunca çevreyi şekillendiren dev buz dilleri tarafından oluşturulmuştur.

Norveç in Svalbard takımadasında buzulların arasındaki bir dağın, 130 metre derinliğine' Küresel Tohum Deposu' kurulmuştur.Bu depo geleceğin Nuhun gemisi işlevini görecektir.

NORVEÇ DE EĞİTİM

- Norveç eğitim sistemi,yüksek istihdam oranlarını ve üretken yenilikçi iş gücünü sürdürmenin demokratik kültürü geliştirmenin anahtarıdır. Ebeveynler herbiri doğum sonrası 1 yıl ücretsiz izin hakkına sahiptir .Norveçli anneler bebeklerini 1 Eylül den önce doğurmaya gayret ederler çünkü anaokulunda bir yer garantilemiş olurlar.*****
- 16 yaşına kadar okul zorunludur. Sami çocuklar için özel müfredatlar belirlenmiştir. Belediyeler okul sonrası için çocuklara kreş sunmak zorundadır. Norveç eğitim sisteminde 8.sınıfa dek not, sınav, karne kelimelerini duymak mümkün değildir. Bu uygulamanın sebebi cocuklara aşılacak şeyin bilgi ile sınırlı kalmasını sağlamak, rekabeti sınıf ortamından uzak tutmaktır. Çocuklar kış sporları konusunda eğitilirken skor kavramından uzak tutulurlar. Spor, arkadaşlar ile iyi vakit geçirmek şeklinde güncellenir.
- Tüm belediyelerin kültür okulları vardır. Okul sonrasında çocuklar ve gençler müzik, dans, tiyatro,resim derslerine katılır. Bu okullara belediyenin belirlemiş olduğu küçük bir ücret karşılığı gidilir.
- Ortaokulda öğrenciler 3 akademik ,9 meslek eğitim programı arasından seçim yapabilirler. Meslek programları 2 yıl okul 2 yıl çıraklık eğitimiden oluşur.
- Halk liseleri örgün Norveç eğitim sistemi dışındaki liberal eğitim okullarıdır. Sınav yoktur. Okullar ücretsizdir ve 19 yaşından itibaren öğrencilerini alır.
- Norveç' de özel okulların onaylanabilmesi için dini veya pedagojik bir alternatif oluşturması ve uluslararası kabul görmüş bir müfredatı olması gerekir.BUuokullara sınav ile girilmez,çocukları seçmelerine izin verilmez.
- Yüksek öğretim Bologna süreci ile uyumludur .Birkaç özel üniversite haricinde tüm yüksek öğretim kurumları kamuya aittir. Norveç de üniversite parasızdır.Yabancı öğrenciler dahil Devlet Eğitim Kredisi Fonu ile masraflar karşılanır.
- Norveç de Norveççe bilmenize gerek yoktur. Çünkü herkes akıcı bir şekilde İngilizce konuşur. 6 yaşından itibaren İngilizce dersi verilir.

DANİMARKA

- Danimarka dünyanın en eski krallığıdır. Krallığın soyu Viking kralı Gorm'a kadar uzanır. Çatal Sakallı Sveyn bugünkü Danimarka,Norveç ve İngitere' den oluşan Kuzey Denizi İmparatorluğunu yönetmiştir. Kraliçe Margrethe çok sevilir. Amalienborg Kalesi' nin önünde festivallerde binlerce insan toplanır. Danca, Cermen dil grubuna aittir. Nufusu 5.6 milyondur.
- Yönetim : Üniter parlamenter demokrasi ve anayasal monarşi
- Kraliçe:2.Margrethe
- Başbakan: Mette Frederiksen (Sosyal Demokrat) 44 yaşında
- Önemli yazarlar Hans Christian Andersen ,modern varoluşçuluğun öncüsü olan filozof Soren Kierkegaard, Karen Blixen(out of Afica), Peter Hoeg(Miss.Smilla nın kar Duygusu), La Passion de Jeanne d'Arc' in yönetmeni Carl Dreyer(1889-1968), Yönetmen Lars Von Trier, Besteci Carl Nielsen (Koro çalışması olan Springtime in Funnen) Dünyanın en eski film şirketi Nordisk Danimarka 'ya aittir
- Kısa Danimarka Tarihi:
- 1495 de Danca ilk kitap basılmıştır.
- 1536 İç Savaş
- 1563-70 İskandinav Yedi Yıl Savaşları
- 1814 Danimarka iflas etti Norveç'i İsveç e bıraktı
- 1864 Prusya ve Avusturya,Danimarka 'ya savaş ilan etti. Danimarka hemen teslim oldu.
- 1912 de Avrupa da köleliği kaldıran ilk ülkedir.
- 1914 1.Dünya Savaşı, Danimarka tarafsız
- 1915 Kadınlara ve hizmetçilere Danimarka Parlamentosu (Folketing) de oy kullanma hakkı
- 1933 Hitler in Almanya da iktidara gelmesi ile sosyal reformlar gündeme geldi.
- 1940 da Nazi Almanya sınırın işgali
- 1943 de 7000 yahudi Öresund üzerinden İsveç e kaçtı.*****
- Nazi işgali sırasında Yahudi vatandaşlarının Nazi rejimi tarafından sürülmesine etkin bir şekilde direnen tek ülke Danimarka oldu. Direniş örgütü Yahudileri deniz yoluyla tarafsız konumdaki İsveç e kaçırmak üzere ulusal çapta bir girişim örgütledi. Evlerde, hastanelerde, kiliselerde gizlediler. Danimarka' nın kurtarma çabalarının eşi yoktur. Çünkü ulusal çapta gerçekleşmiştir.

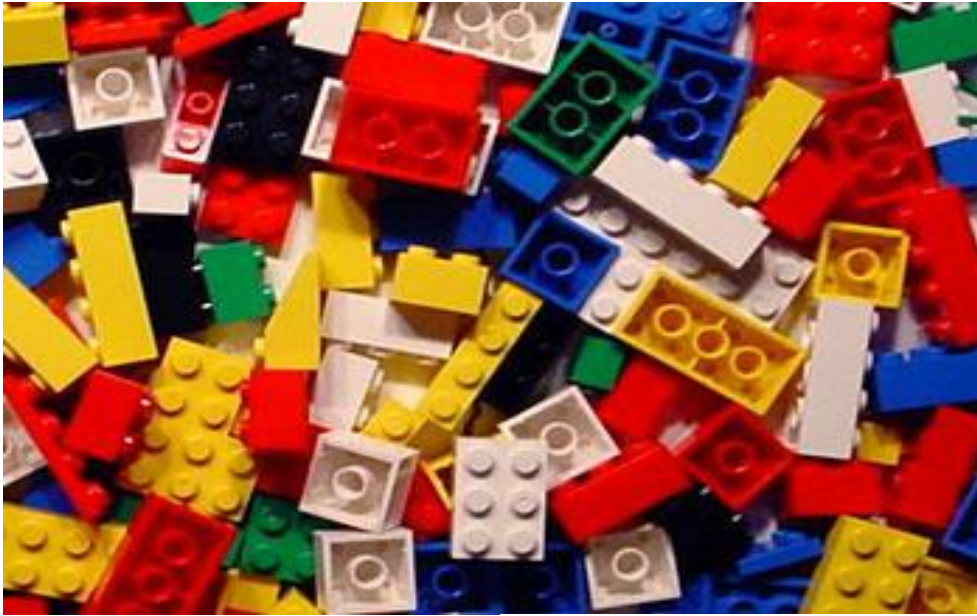

- 1948 Amerikan Marshall yardımı kabul edildi.
- 1949 Danimarka tarafsızlık politikasını bırakarak NATO ya katıldı.
- 1951 İskandinav Konseyi Danimarka,Norveç,İsveç,Finlandiya ve İzlanda arasında kuruldu.
- 1954 Devlet tüm öğrencilere ders çalışma olanağı sağlayan geri dönüşümsüz mali destek sağladı.
- 1973 Avrupa <topluluğuna katılım
- 1993 Maastricht Antlaşması kabul edildi.(Parasal birliğin tamamlanması, Avrupa vatandaşlığının oluşturulması, ortak güvenlik politikaları oluşturmak)*****
- Danimarka nüfusunun büyük bir kısmı işgücünün parçasıdır. Kadın katılım oranı çok yüksektir. Danimarka’ da yasal asgari ücret yoktur. İşgücü piyasası geleneksel olarak sendika üyelik oranları ve toplu sözleşme kapsamı ile karakterize edilir.
- Danimarka İskandinav Sosyal modelinin bir örneği olarak devlet tarafından sağlanan sağlık hizmetleri, çocuk bakımı, eğitim hizmetleri, emekli , işsiz, engelli insanlara, öğrenciler gibi çeşitli gruplara alınan yüksek vergiler ile gelir transferi yapar.
- Danimarka topraklarının neredeyse tamamı ekilir. Çiftçiler varlıklıdır.
- Fosil yakıt veya doğal gaz yataklarına sahip değildir.
- Ancak uzun kıyı şeridine sahip olmanın lojistik bir avantajı vardır. Nerede olursa olun 1 saat içinde deniz kıyısına varılır.
- Danimarka 14 milyon civarı domuz popülasyonuna sahiptir.
- Lundbeck şirketi ilk antipsikotik ilaçları üreten şirkettir.*****
- Başlıca ihracaat kalemleri Jeneratör, tıbbi ilaçlar,tıbbi malzemeler, domuz eti, insan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin ürünler, bitümenli minerallerden elde edilen yağlar ,sebze ve meyve.

Lego ,Danimarkalı marangoz Ole Kirk Christiansen tarafından yaratılmıştır.Manası 'İyi Oyna 'demektir.

Danimarka'nın14 adet nobel ödülü vardır.*****

Yel değirmenleri bakımından dünyanın en önde gelen üretici ülkesidir. Dünya 'nın açık deniz rüzgar türbinlerinin %90 ın dan fazlasını kurmuşlardır. Enerji tedariklerinin neredeyse %30 u rüzgar değirmenleri tarafından karşılanır.

ABD li ilaç devi Merck in geliştirdiği Kovid ilacına kullanım onayı veren ilk AB ülkesi Danimarka olmuştur.

- Türkiye’ de İskandinavya ülkeleri üzerine araştırma yapan düşünce kuruluşu bulunmamaktadır. Nordik diller üzerine eğitim verilmemektedir. Bilgi Üniversitesi’nde belirli dönemlerde İsveççe kursları açılmaktadır. Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavına (YDS) için seçilen 23 dil arasında Danca, Nordik diller arasında tekdir ve sadece 5 aday sınava girmiştir.
- Nordik ülkelerin tarihsel süreci Türkiye’ de soğuk ilgisiz ve uzak bir yaklaşımla ele alınmıştır. Bu da bölge ülkeleri ile sınırlı sayıda iletişim kurulmasına zemin hazırlamıştır.
- Halbuki çok önceleri İsveç kralı Demirbaş Karl 1709-1714 tarihleri arasında Osmanlı İmparatorluğu’ na sığınmış, 5 sene boyunca şanına yaraşır biçimde ağırlandı, ülkesine döndükten sonra Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa 2000 kese akçe borcun tahsiline uğraşmış hatta nakit para yerine kalyon ve 30bin tüfek de olur denmesine rağmen borcunu tahsil edememiştir.
- Kral ülkesine dönerken dolma, şerbet, kahveyi ve köfteyi ülkesine tanıtmış, meşhur İsveç köftesinin temellerini de atmıştır.

Fince; Danca,Norveççe,İsveçce den farklıdır. Ural Altay dil ailesinden gelir. Yazıldığı gibi okunur. İçinde pek çok Türkçe ile benzer kelime barındırır. Örnek :açık-avki ;töre-tapi; soy-suku; alan-ala; ata-aiti, sıvı-sula; katmak-kaataa; dam-daami; kuyu-kolo; tahıl-tahka; kent-kunta; baş-paa

- Turancı Matthias Alexander Castren, Finlandiya'nın Tervola şehrinde 1813 yılında doğmuştur. Hayatı boyunca Ural Altay dillerini incelemiş, Ural Altay Birliği düşüncesini ilk o meydana çıkarmıştır.
- Günümüzde Helsinki ve Turku Üniversitesi nde Türkoloji araştırmaları yapılmaktadır.
- Atatürk, yazar Grigory Petrov'un 1923 tarihinde yazdığı' Beyaz Zambaklar Ülkesinde' adlı kitabını okuduğunda ,kitapda bahsi geçen Finlandiya' nın destansı başarısına hayran olmuş, okulların müfredatına dahil edilmesini istemiştir. Bu kitap tüm yoksulluğa,imkansızlıklara, elverişsiz doğa koşullarına rağmen bir avuç aydınının önderliğinde her meslekten insanın dayanışma sergileyerek ülkelerini geri kalmışlıktan kurtarmak için verdikleri mücadeleyi gözler önüne sermektedir.

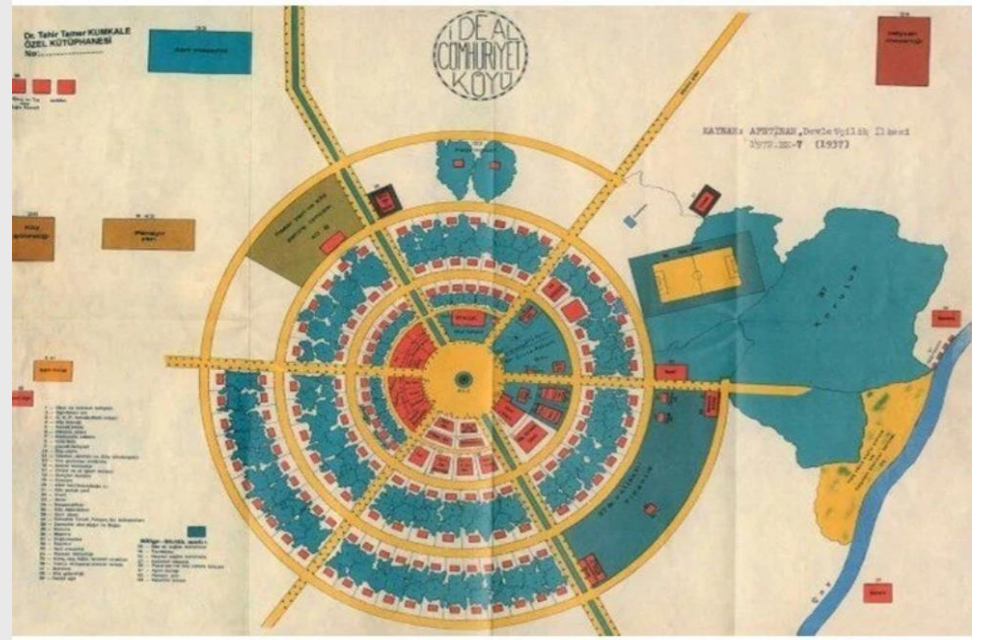

Atatürk tasarladı Danimarka uyguladı: İdeal Cumhuriyet Köyü projesinin uygulandığı Brondby Köyü

Dünyada mimari olarak benzersiz şekilde planlanmış çok sayıda kentsel alan var ki, tasarımlarıyla insanların ağzını açık bırakıyor. Tasi tarağı toplayıp gitme isteği uyandırıyor. Onlardan birisi de Danimarka'daki Brondby köyü. Sosyal medyanın gözdesi olan 'Çember Evler'in fikir sahibinin Mustafa Kemal Atatürk olduğunu biliyor muydunuz? Atatürk'ün ölmeden önce 1937 yılında tasarladığı Türkiye'yi temelden kalkındırmayı amaçlamış 'İdeal Cumhuriyet Köyü' projesi, Danimarka'nın Brondby şehrinde uygulandı ve tüm dünyaya örnek oldu.

Uydular ve hava fotoğrafçılığı sayesinde, binaların bölgelere ne kadar dikkatli ve üzerine uzun uzun düşünülüp tasarlanarak, yerleştirildiğini görebiliyoruz. Bu büyüleyici yerlerden birisiyse, Brondby Haveby veya Brondby Garden City.

Atatürk'ün ölmeden önce 1937 yılında tasarladığı Türkiye'yi temelden kalkındırmayı amaçlamış 'İdeal Cumhuriyet Köyü' projesi, Danimarka'nın Brondby şehrinde uygulandı ve tüm dünyaya örnek oldu.

Atatürk'ün üzerinde çalışarak uygulanmasını istediği bu proje, Cumhuriyetin ilk tarih profesörlerinden **Afet İnan**'ın "Devletçilik İlkesi" ve "Cumhuriyetin Ellinci Yılı İçin Köylerimiz" adlı kitaplarında yer almıştı.

Afet İnan'ın kitaplarında bahsettiği, hatta bir dönem gerekli bakanlıklar ve valiliklere de tanıttığı bu projeye olumlu bir yanıt gelmemiş.

- Teşekkürler
- <https://www.youtube.com/watch?v=kAFxLXqP8UM> Night Wish Last Ride of the day

Fire Saga İzlanda nın Eurovision hikayesi.

- <https://filmarti.com.tr/inatcilar/> İnatçı iki kardeşin hikayesi.